

Od Profilu do Reformy Zmieniajmy wspólnie edukację

dr Katarzyna Pająk-Załęska
ekspertka ds. badań i analiz

Pytania, na które należy odpowiedzieć przystępując do prac nad **reformowaniem**

oświaty:

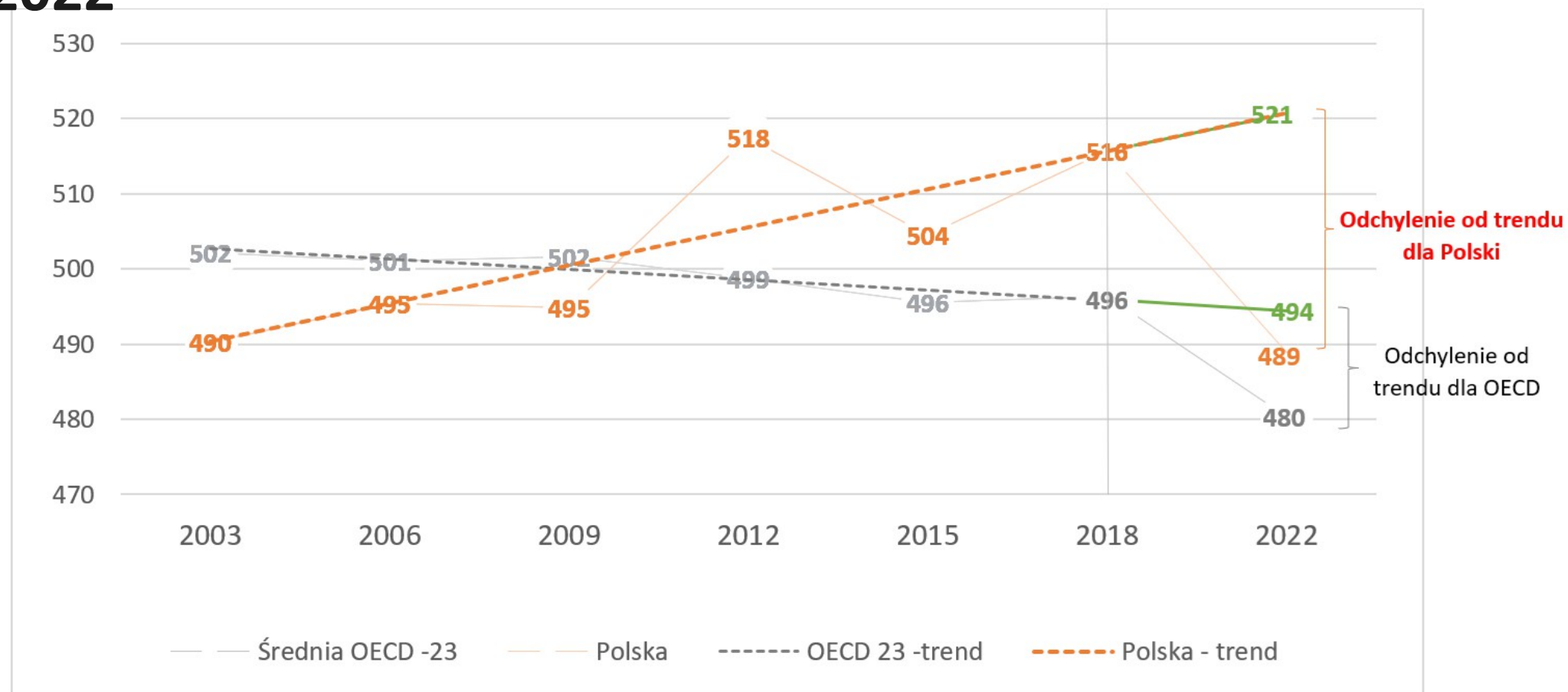
- Jaki jest **stan umiejętności i dobrostanu** uczniów? Co jest cenne a co zmienić?
- Jaki jest **stan systemu** edukacji w Polsce?
- **Jacy powinni być Absolwentka i Absolwent szkoły?**
- Jakiego powinny być podstawy programowe?
- Jakiego powinny być przyszłe metody nauczania?
- Jak powinien wyglądać system oceniania?
- Jak powinno być doświadczenie szkolne uczniów?
- Jak zaprojektować mechanizmy pro-jakościowe w systemie?

**JAKI JEST STAN
EDUKACJI I GDZIE SĄ
NAJWIĘKSZE
WYZWANIA?**

Wyniki PISA z matematyki 2003–2022

Źródło: Tabela I.B1.5.4. OECD, 2023.

**NAJWIĘKSZYM WYZWANIEM
SĄ JEDNAK WYNIKI NIEKOGNITYWNE,
WSKAZUJĄCE NA GŁĘBOKI KRYZYS
PRZYNALEŻNOŚCI I DOBROSTANU**

Wyniki PISA 2022

Tabela 8.6. Kontrola emocjonalna piętnastolatków – porównanie między krajami.

Kraj	Średnia	Odchylenie standardowe	Kraje OECD	-0.5	-0.4	-0.3	-0.2	-0.1	0.0	0.1	0.2	0.3	0.4
Holandia*	0.32 (0.02)	0.91 (0.02)	OECD										
Wietnam	0.24 (0.01)	0.79 (0.03)											
Dania*	0.20 (0.01)	0.86 (0.02)	OECD										
Finlandia	0.20 (0.01)	0.92 (0.02)	OECD										
Korea Południowa	0.18 (0.02)	1.03 (0.02)	OECD										
Peru	0.18 (0.01)	0.94 (0.02)											
Chorwacja	0.16 (0.01)	0.98 (0.02)											
Tajwan	0.14 (0.02)	0.93 (0.02)											
Szwajcaria	0.13 (0.01)	1.00 (0.02)	OECD										
Gwatemala	0.11 (0.02)	1.01 (0.03)											
Niemcy	0.09 (0.02)	0.98 (0.02)	OECD										
Kazachstan	0.09 (0.01)	0.86 (0.01)											
Kanada*	0.09 (0.01)	1.03 (0.01)	OECD										
Hiszpania	0.07 (0.01)	0.95 (0.01)	OECD										
Kostaryka	0.07 (0.01)	1.13 (0.02)	OECD										
Singapur	0.07 (0.01)	1.07 (0.02)											
Paragwaj	0.06 (0.02)	0.90 (0.02)											
Panama*	0.05 (0.02)	1.05 (0.03)											
Islandia	0.05 (0.02)	0.94 (0.02)	OECD										
Dominikana	0.05 (0.02)	1.05 (0.02)											
Nowa Zelandia*	0.04 (0.02)	0.98 (0.02)	OECD										
Estonia	0.04 (0.02)	1.04 (0.02)	OECD										
Węgry	0.02 (0.02)	0.95 (0.02)	OECD										
Moldawia	0.02 (0.01)	0.85 (0.01)											
Hongkong (Chiny)*	0.01 (0.01)	0.88 (0.02)											
Ukraina (18 z 27 regionów)	0.01 (0.02)	0.84 (0.03)											
Słowenia	0.01 (0.01)	0.92 (0.02)											
Australia*	0.01 (0.01)	1.01 (0.01)	OECD										
Portugalia	0.01 (0.01)	0.88 (0.02)	OECD										
Czarnogóra	0.00 (0.02)	0.98 (0.02)											
Serbia	-0.01 (0.01)	0.98 (0.02)											
Irlandia*	-0.01 (0.02)	0.95 (0.02)	OECD										
Francja	-0.01 (0.01)	1.11 (0.02)	OECD										
Średnia dla krajów OECD	-0.01 (0.00)	0.97 (0.00)											
Gruzja	-0.02 (0.02)	0.98 (0.02)											
Kolumbia	-0.03 (0.01)	1.00 (0.02)	OECD										
Arabia Saudyjska	-0.04 (0.01)	0.92 (0.02)											
Meksyk	-0.04 (0.02)	1.05 (0.02)	OECD										
ŻEA	-0.04 (0.01)	0.99 (0.01)											
Salwador	-0.05 (0.02)	1.03 (0.02)											
Bulgaria	-0.05 (0.02)	0.99 (0.02)											
Słowacja	-0.06 (0.02)	0.96 (0.02)	OECD										
Makao (Chiny)	-0.06 (0.01)	0.89 (0.02)											
Malezja	-0.08 (0.02)	0.84 (0.02)											
Cypr	-0.09 (0.01)	0.91 (0.02)											
Argentyna	-0.09 (0.02)	0.99 (0.02)											
Brazylia	-0.09 (0.01)	0.97 (0.01)											
Chile	-0.10 (0.02)	1.09 (0.02)	OECD										
Rumunia	-0.10 (0.01)	0.85 (0.02)											
Litwa	-0.11 (0.01)	1.03 (0.02)	OECD										
Tajlandia	-0.11 (0.02)	0.79 (0.02)											
Grecja	-0.11 (0.01)	0.95 (0.02)	OECD										
Łotwa*	-0.13 (0.02)	0.96 (0.02)	OECD										
Wielka Brytania*	-0.14 (0.02)	1.11 (0.02)	OECD										
Włochy	-0.14 (0.01)	0.99 (0.02)	OECD										
Turcja	-0.14 (0.01)	0.99 (0.02)	OECD										
Indonezja	-0.16 (0.01)	0.76 (0.02)											
Urugwaj	-0.16 (0.02)	0.98 (0.02)											
Czechy	-0.19 (0.01)	0.96 (0.02)	OECD										
Malta	-0.23 (0.02)	1.08 (0.02)											
Brunei	-0.25 (0.01)	0.96 (0.02)											
Polonia	-0.30 (0.02)	1.05 (0.02)	OECD										
Jamajka*	-0.33 (0.03)	1.16 (0.03)											

Tabela 8.1. Ciekawość piętnastolatków – porównanie między krajami.

Kraj	Średnia	Odchylenie standardowe	Kraje OECD	-0.4	-0.3	-0.2	-0.1	0.0	0.1	0.2	0.3	0.4	0.5
Kostaryka	0.44 (0.02)	1.10 (0.01)	OECD										
Albania	0.38 (0.03)	1.22 (0.02)											
Jamajka*	0.37 (0.03)	1.09 (0.02)											
Uzbekistan	0.37 (0.02)	1.20 (0.01)											
Gwatemala	0.36 (0.02)	1.15 (0.02)											
Panama*	0.35 (0.03)	1.16 (0.02)											
Turcja	0.34 (0.02)	1.15 (0.01)	OECD										
Peru	0.33 (0.02)	1.04 (0.01)											
Mongolia	0.32 (0.01)	1.05 (0.01)											
Kosowo	0.31 (0.02)	1.13 (0.01)											
Dominikana	0.30 (0.02)	1.29 (0.01)											
Meksyk	0.29 (0.02)	1.10 (0.02)	OECD										
Kolumbia	0.28 (0.02)	1.10 (0.02)	OECD										
Portugalia	0.26 (0.01)	0.97 (0.01)	OECD										
Rumunia	0.25 (0.02)	1.01 (0.01)											
Grecja	0.21 (0.02)	0.95 (0.01)	OECD										
Chile	0.21 (0.02)	1.09 (0.02)	OECD										
Paragwaj	0.21 (0.02)	1.04 (0.02)											
ŻEA	0.16 (0.01)	1.12 (0.01)											
Salwador	0.14 (0.02)	1.15 (0.02)											
Hiszpania	0.14 (0.01)	1.02 (0.01)	OECD										
Singapur	0.14 (0.01)	1.04 (0.01)											
Arabia Saudyjska	0.14 (0.02)	1.14 (0.01)											
Malta	0.13 (0.02)	1.01 (0.02)											
Urugwaj	0.13 (0.02)	1.04 (0.01)											
Brazylia	0.10 (0.01)	1.01 (0.01)											
Katar	0.10 (0.02)	1.13 (0.01)											
Włochy	0.09 (0.01)	0.97 (0.01)	OECD										
Korea Południowa	0.09 (0.02)	1.10 (0.02)	OECD										
Baku (Azerbejdżan)	0.09 (0.02)	1.23 (0.02)											
Malezja	0.09 (0.02)	1.00 (0.01)											
Moldawia	0.08 (0.01)	0.96 (0.01)											
Francja	0.08 (0.02)	1.03 (0.01)	OECD										
Indonezja	0.07 (0.02)	0.88 (0.02)											
Gruzja	0.06 (0.02)	1.03 (0.01)											
Średnia dla krajów OECD	0.06 (0.00)	1.02 (0.00)											
Kanada*	0.05 (0.01)	1.01 (0.01)	OECD										
Filipiny	0.04 (0.02)	0.96 (0.01)											
Austria	0.02 (0.02)	1.10 (0.02)	OECD										
Szwajcaria	0.01 (0.02)	1.00 (0.01)	OECD										
Argentyna	0.01 (0.02)	1.05 (0.02)											
Węgry	0.01 (0.02)	0.99 (0.01)	OECD										
Irlandia*	0.00 (0.01)	0.89 (0.01)	OECD										
Palestyna	-0.01 (0.02)	1.08 (0.01)											
Cypr	-0.01 (0.01)	1.02 (0.01)											
Tajwan	-0.01 (0.02)	1.01 (0.01)											
Macedonia Północna	-0.02 (0.01)	1.02 (0.01)											
Australia*	-0.02 (0.01)	0.94 (0.01)	OECD										
Islandia	-0.02 (0.02)	0.98 (0.02)	OECD										
Nowa Zelandia*	-0.03 (0.02)	0.95 (0.01)	OECD										
Chorwacja	-0.04 (0.01)	1.00 (0.01)											
Tajlandia	-0.04 (0.02)	0.86 (0.02)											
Dania*	-0.04 (0.02)	0.90 (0.02)	OECD										
Kazachstan	-0.04 (0.01)	0.92 (0.01)											
Bulgaria	-0.04 (0.02)	1.03 (0.01)											
Niemcy	-0.05 (0.02)	1.00 (0.01)	OECD										
Jordania	-0.05 (0.02)	1.12 (0.02)											
Czarnogóra	-0.07 (0.01)	1.01 (0.01)											
Serbia	-0.09 (0.01)	0.97 (0.01)											
Wielka Brytania*	-0.09 (0.02)	0.95 (0.01)	OECD										
Makao (Chiny)*	-0.09 (0.01)	0.90 (0.01)											
Hongkong (Chiny)*	-0.10 (0.02)	0.92 (0.01)											
Słowacja	-0.13 (0.02)	0.92 (0.01)	OECD										
Norwegia	-0.13 (0.02)	1.04 (0.02)	OECD										
Belgia	-0.16 (0.01)	0.92 (0.01)	OECD										
Estonia	-0.18 (0.01)	0.94 (0.01)	OECD										
Finlandia	-0.19 (0.01)	0.91 (0.01)	OECD										
Łotwa*	-0.19 (0.01)	0.87 (0.02)	OECD										
Ukraina (18 z 27 regionów)	-0.21 (0.03)	0.93 (0.02)											
Słowenia	-0.21 (0.02)	0.95 (0.02)	OECD										
Litwa	-0.24 (0.01)	0.91 (0.02)	OECD										
Polonia	-0.24 (0.01)	0.90 (0.02)	OECD										
Czechy	-0.26 (0.01)	0.83 (0.01)	OECD										
Holandia*	-0.33 (0.01)	0.86 (0.02)	OECD										

Tabela 8.4. Pewność siebie piętnastolatków – porównanie między krajami.

Kraj	Średnia	Odchylenie standardowe	Kraje OECD	-0.3	-0.2	-0.1	0.0	0.1	0.2	0.3	0.4
Turcja	0.27 (0,01)	1,08 (0,03)	OECD								100%
Szwajcaria	0.19 (0,01)	1,01 (0,03)	OECD								100%
Francja	0.19 (0,02)	1,05 (0,02)	OECD								100%
Singapur	0.14 (0,01)	1,07 (0,03)									100%
Japonia*	0.11 (0,03)	1,10 (0,05)									100%
Kanada*	0.09 (0,01)	1,03 (0,02)	OECD								100%
Urugwaj	0.09 (0,02)	0.92 (0,02)									100%
Grecja	0.08 (0,01)	0.96 (0,03)	OECD								100%
Dania*	0.08 (0,01)	0.81 (0,02)	OECD								100%
Cypr	0.07 (0,02)	1.02 (0,03)									100%
Rumunia	0.06 (0,01)	0.93 (0,03)									100%
India*	0.06 (0,01)	1.05 (0,03)	OECD								100%
Belgia	0.06 (0,01)	0.96 (0,03)	OECD								100%
Korea Południowa	0.05 (0,02)	1.28 (0,04)									100%
Portugalia	0.04 (0,01)	0.93 (0,02)	OECD								100%
Australia*	0.04 (0,01)	0.98 (0,02)	OECD								100%
Tajwan	0.04 (0,02)	1.07 (0,03)									100%
Islandia	0.04 (0,02)	0.97 (0,03)	OECD								100%
Niemcy	0.02 (0,02)	1.01 (0,03)	OECD								100%
Malta	0.02 (0,02)	1.07 (0,04)									100%
Serbia	0.02 (0,01)	1.03 (0,03)									100%
Czechy	0.02 (0,01)	0.96 (0,03)	OECD								100%
Austria	0.01 (0,01)	1.07 (0,03)	OECD								100%
Średnia dla krajów OECD	-0.01 (0,00)	0.99 (0,00)									100%
Holandia*	-0.01 (0,01)	0.92 (0,03)	OECD								100%
Nowa Zelandia*	-0.01 (0,02)	0.92 (0,03)	OECD								100%
Wielka Brytania*	-0.02 (0,02)	1.06 (0,03)	OECD								100%
Finlandia	-0.05 (0,01)	0.88 (0,02)	OECD								100%
Czarnogóra	-0.05 (0,02)	0.98 (0,03)									100%
Włochy	-0.05 (0,01)	1.02 (0,03)	OECD								100%
Hongkong (Chiny)*	-0.05 (0,02)	0.97 (0,03)									100%
Litwa	-0.06 (0,01)	1.07 (0,03)	OECD								100%
Estonia	-0.06 (0,01)	0.95 (0,03)	OECD								100%
Ukraina (18 z 27 regionów)	-0.06 (0,02)	0.82 (0,03)									100%
Makao (Chiny)	-0.08 (0,01)	0.88 (0,03)									100%
Łotwa*	-0.09 (0,01)	0.95 (0,02)	OECD								100%
Kostaryka	-0.09 (0,02)	1.08 (0,03)	OECD								100%
Argentyna	-0.09 (0,01)	0.98 (0,04)									100%
Polska	-0.11 (0,02)	1.02 (0,03)	OECD								100%
Brazylia	-0.11 (0,01)	0.99 (0,02)									100%
Chile	-0.13 (0,02)	1.01 (0,03)	OECD								100%
Chorwacja	-0.14 (0,01)	0.90 (0,02)									100%
Węgry	-0.14 (0,01)	1.01 (0,03)	OECD								100%
Hiszpania	-0.15 (0,01)	0.97 (0,02)	OECD								100%
Słowacja	-0.15 (0,01)	0.96 (0,03)	OECD								100%
Słowenia	-0.19 (0,02)	0.94 (0,03)	OECD								100%
Brunei	-0.25 (0,01)	0.85 (0,02)									100%

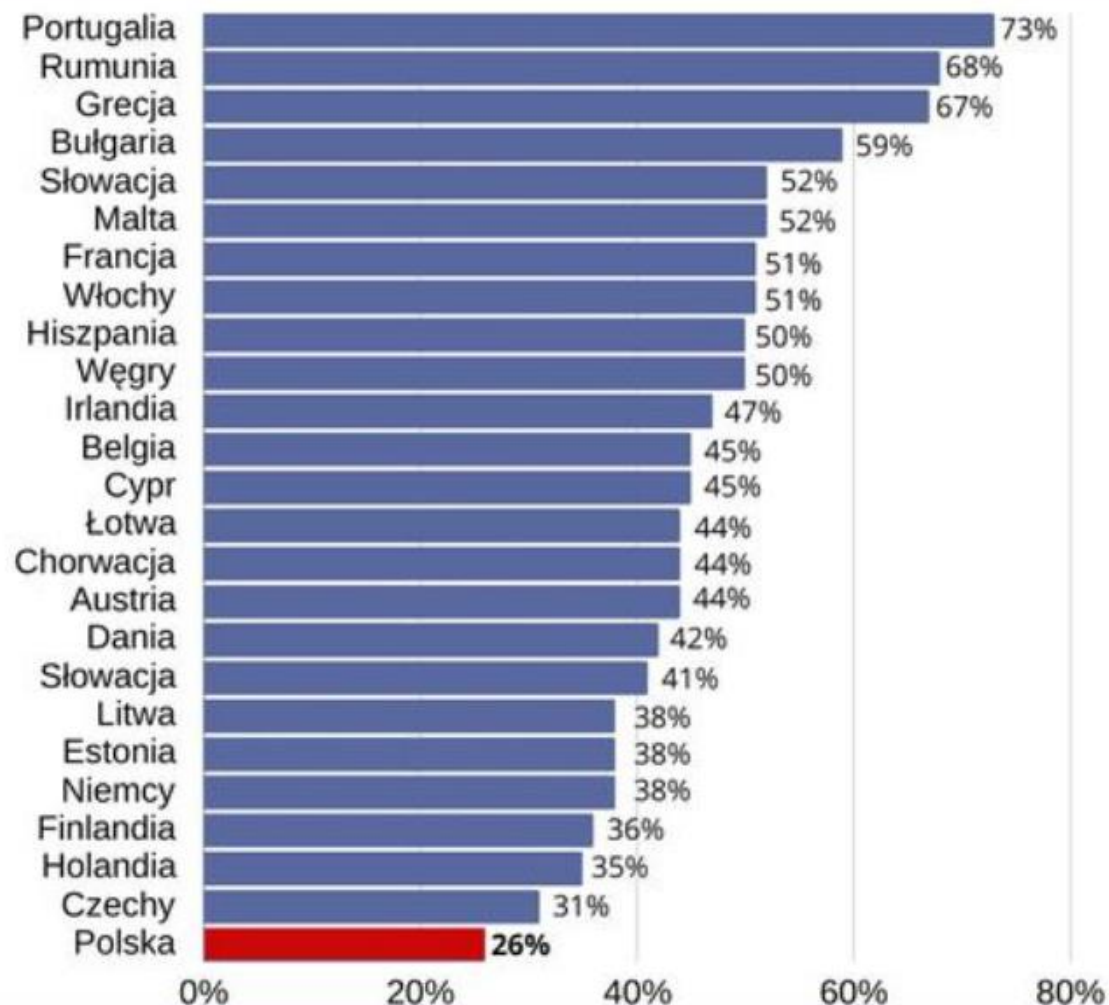
Czy polska szkoła rozbudza ciekawość?

PISA 2022

Uwielbiam uczyć się nowych rzeczy w szkole

Odsetek badanych w krajach UE zgadzających się z tym stwierdzeniem
(odpowiedzi "Zgadzam się" i "Zdecydowanie się zgadzam")

IBE

INSTYTUT
BADAŃ
EDUKACYJNYCH

PISA

Źródło: opracowanie własne na podstawie
danych OECD PISA 2022

Już w 4 klasie
polscy uczniowie
rzadziej mówią, że
„lubią chodzić do
szkoły” i że
„czują się z nią związani”

Kaźmierczak, J., Bulkowski, K. (red.). (2023). *Przeczytać i zrozumieć. Wyniki międzynarodowego badania osiągnięć czwartoklasistów w czytaniu – PIRLS 2021*. Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych.

Tabela 9.1. Poczucie przynależności uczniów do szkoły – porównanie między krajami

Kraj	Silne poczucie przynależności do szkoły		Umiarkowane poczucie przynależności do szkoły		Niskie poczucie przynależności do szkoły		Średni wynik skali
	Procent uczniów	Średnia osiągnięć	Procent uczniów	Średnia osiągnięć	Procent uczniów	Średnia osiągnięć	
Albania	95 (0,6)	516 (3,1)	5 (0,5)	493 (8,2)	0 (0,1)	509 (22,3)	12,3 (0,0)
Kosowo	93 (0,5)	426 (3,0)	7 (0,5)	387 (9,2)	1 (0,2)	364 (16,8)	12,1 (0,0)
Macedonia Północna	88 (0,9)	449 (5,6)	11 (0,9)	421 (8,2)	1 (0,2)	408 (18,9)	11,9 (0,0)
Czarnogóra	83 (0,6)	494 (1,8)	15 (0,6)	468 (3,4)	2 (0,2)	453 (9,3)	11,4 (0,0)
Portugalia	82 (0,8)	523 (2,1)	15 (0,7)	509 (3,7)	2 (0,2)	508 (10,7)	11,4 (0,0)
Uzbekistan	82 (0,9)	445 (2,7)	16 (0,8)	414 (4,8)	2 (0,3)	369 (9,8)	11,4 (0,1)
Maroko	81 (1,2)	379 (4,7)	17 (1,1)	351 (6,7)	2 (0,3)	315 (17,8)	11,4 (0,1)
Jordania	80 (1,2)	388 (6,3)	16 (1,0)	376 (6,6)	4 (0,4)	329 (12,2)	11,5 (0,1)
Azerbejdżan	78 (0,8)	451 (3,6)	19 (0,7)	432 (5,3)	3 (0,3)	398 (10,8)	11,1 (0,1)
Bulgaria	77 (1,2)	541 (3,1)	20 (1,1)	546 (4,8)	3 (0,4)	515 (12,7)	11,0 (0,1)
Turcja	76 (1,0)	508 (3,2)	22 (0,9)	465 (5,1)	3 (0,3)	440 (10,7)	11,1 (0,1)
Gruzja	75 (0,9)	502 (2,5)	24 (0,8)	484 (3,9)	2 (0,2)	467 (13,4)	11,0 (0,1)
Bahrajn	73 (0,9)	476 (3,1)	23 (0,8)	430 (4,4)	5 (0,4)	391 (9,1)	10,9 (0,1)
Hiszpania	73 (1,0)	527 (2,3)	22 (0,8)	513 (2,6)	5 (0,4)	501 (5,6)	10,8 (0,1)
Serbia	72 (1,5)	515 (3,6)	24 (1,3)	513 (3,4)	4 (0,4)	494 (7,3)	10,7 (0,1)
Arabia Saudyjska	72 (1,0)	477 (3,0)	23 (0,9)	428 (4,7)	5 (0,5)	405 (9,0)	11,0 (0,1)
Kazachstan	70 (1,0)	507 (2,5)	26 (0,9)	504 (4,6)	5 (0,4)	502 (6,1)	10,8 (0,1)
Oman	70 (1,2)	445 (4,0)	25 (1,0)	408 (5,0)	6 (0,4)	391 (6,5)	10,8 (0,1)
Malta	69 (1,4)	522 (2,9)	26 (1,2)	513 (4,2)	5 (0,5)	478 (6,8)	10,7 (0,1)
Egipt	69 (1,5)	397 (5,9)	25 (1,3)	358 (5,5)	7 (0,6)	354 (7,4)	10,8 (0,1)
Zjednoczone Emiraty Arabskie	67 (0,5)	511 (1,9)	26 (0,4)	460 (2,6)	7 (0,2)	423 (4,9)	10,6 (0,0)
Holandia	66 (1,2)	536 (2,5)	30 (1,1)	512 (3,5)	4 (0,4)	494 (6,7)	10,5 (0,1)
Finlandia	66 (1,0)	556 (2,6)	29 (0,9)	543 (2,9)	5 (0,4)	518 (4,6)	10,5 (0,1)
Brazylia ∞	64 (1,4)	433 (6,0)	30 (1,2)	426 (5,5)	6 (0,5)	389 (13,4)	10,4 (0,1)
Norwegia (klasa 5)	64 (1,1)	546 (2,3)	30 (0,9)	534 (2,6)	6 (0,5)	513 (6,3)	10,3 (0,1)
Katar	62 (1,1)	508 (3,8)	29 (0,8)	466 (4,9)	9 (0,6)	446 (6,4)	10,4 (0,1)
Niemcy	62 (1,1)	539 (2,4)	31 (1,0)	516 (3,2)	7 (0,5)	495 (5,4)	10,2 (0,1)
Iran ∞	62 (1,5)	411 (5,5)	34 (1,2)	425 (5,6)	4 (0,5)	385 (12,3)	10,5 (0,1)
Południowa Afryka ∞	61 (1,6)	308 (5,0)	30 (1,2)	278 (6,2)	8 (0,6)	266 (8,5)	10,5 (0,1)
Irlandia Północna	61 (1,4)	578 (2,7)	33 (1,0)	553 (3,1)	6 (0,7)	525 (7,7)	10,1 (0,1)
Cypr	61 (1,3)	518 (3,1)	29 (0,9)	506 (3,5)	10 (0,7)	484 (4,7)	10,2 (0,1)
Włochy	61 (1,1)	545 (2,6)	32 (0,8)	530 (2,3)	7 (0,5)	513 (5,0)	10,2 (0,0)
Austria	59 (1,0)	537 (2,5)	33 (0,9)	523 (3,0)	7 (0,5)	505 (6,2)	10,1 (0,1)
Dania	59 (1,4)	550 (2,2)	34 (1,1)	528 (3,2)	7 (0,5)	520 (5,6)	10,2 (0,1)
Stany Zjednoczone	59 (2,0)	565 (6,0)	34 (1,8)	536 (10,8)	8 (1,0)	497 (11,1)	10,0 (0,1)
Słowacja	59 (1,3)	529 (3,5)	33 (1,1)	538 (2,8)	9 (0,7)	520 (5,3)	10,1 (0,1)
Nowa Zelandia	58 (1,0)	535 (2,5)	33 (0,8)	518 (3,1)	9 (0,5)	499 (5,7)	10,1 (0,1)
Anglia ∞	56 (1,5)	566 (2,7)	35 (1,2)	554 (3,0)	8 (0,6)	523 (5,0)	9,9 (0,1)
Irlandia	56 (1,6)	586 (3,1)	36 (1,1)	572 (2,6)	8 (0,7)	541 (5,2)	9,9 (0,1)
Belgia (flamandzka)	54 (1,2)	518 (2,5)	36 (0,9)	506 (2,8)	10 (0,6)	487 (4,9)	9,9 (0,1)
Szwecja	54 (1,3)	553 (2,8)	38 (1,0)	542 (2,4)	8 (0,7)	515 (5,0)	10,0 (0,1)
Australia ∞	54 (1,1)	549 (2,7)	37 (1,0)	537 (2,7)	8 (0,5)	508 (5,8)	9,9 (0,1)
Izrael ∞	52 (1,3)	517 (2,6)	33 (0,9)	512 (3,2)	15 (1,0)	510 (4,3)	9,7 (0,1)
Singapur	52 (0,8)	597 (3,3)	37 (0,6)	584 (3,3)	11 (0,5)	560 (4,5)	9,8 (0,0)
Czechy	51 (1,2)	545 (3,0)	41 (1,0)	541 (2,2)	7 (0,5)	525 (5,2)	9,8 (0,1)
Słowenia	51 (1,1)	528 (2,0)	40 (0,9)	516 (2,5)	9 (0,7)	500 (3,4)	9,8 (0,1)
Węgry	51 (1,2)	549 (3,9)	40 (0,9)	536 (3,6)	9 (0,6)	520 (5,4)	9,8 (0,1)
Makao (Chiny)	47 (0,7)	549 (1,5)	42 (0,7)	528 (1,7)	11 (0,4)	508 (4,1)	9,6 (0,0)
Litwa	47 (1,4)	558 (3,1)	44 (1,1)	552 (2,3)	10 (0,7)	535 (4,9)	9,6 (0,1)
Tajwan	46 (1,0)	550 (2,4)	42 (0,8)	543 (2,5)	12 (0,6)	526 (4,4)	9,6 (0,0)
Rosja	46 (1,4)	570 (4,2)	43 (1,2)	569 (3,7)	11 (0,5)	562 (3,7)	9,5 (0,1)
Łotwa	44 (1,1)	536 (3,1)	46 (1,0)	524 (2,9)	10 (0,6)	512 (5,3)	9,5 (0,1)
Belgia (francuskojęzyczna)	43 (1,1)	501 (3,4)	42 (1,0)	496 (3,1)	14 (0,8)	473 (4,2)	9,4 (0,1)
Polska	43 (1,3)	546 (2,9)	47 (1,3)	556 (2,5)	10 (0,6)	541 (4,7)	9,5 (0,1)
Hongkong (Chiny)	43 (1,1)	584 (2,8)	44 (0,8)	569 (3,2)	13 (0,7)	553 (5,3)	9,4 (0,1)
Francja	42 (1,2)	522 (3,3)	50 (1,0)	511 (2,9)	8 (0,5)	495 (4,4)	9,5 (0,1)
Czechosłowacja	38 (1,6)	563 (3,1)	51 (1,3)	558 (3,0)	11 (1,0)	534 (5,2)	9,2 (0,1)
Średnia międzynarodowa	63 (1,1)	512 (3,2)	30 (1,0)	495 (4,0)	7 (0,5)	474 (7,7)	(10,4) (0,0)

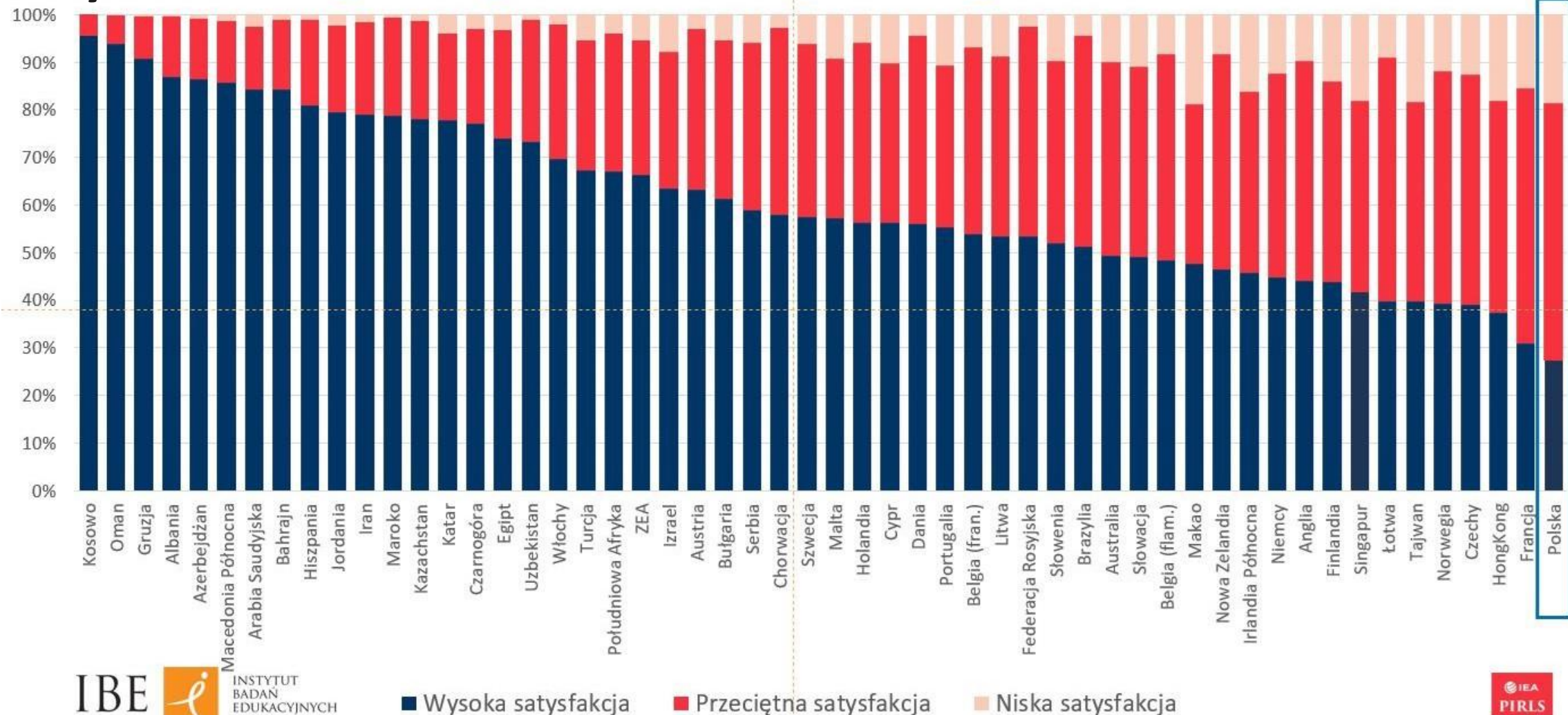
**Kryzys
poczucia
przynależności
do szkoły**
Porównanie w czasie dla
30 krajów o najniższym
poczuciu przynależności
spośród krajów
biorących udział w trzech
ostatnich edycjach
badania PISA, dla których
dostępne
są dane.

	PISA 2015		PISA 2018		PISA 2022	
1	Australia	-0,12	Makao	-0,4	Hongkong	-0,39
2	Estonia	-0,06	Argentyna	-0,11	Kazachstan	-0,14
3	Wietnam	-0,06	Peru	-0,12	Estonia	-0,14
4	Stany Zjednoczone	-0,09	Estonia	-0,13	Kanada	-0,16
5	Urugwaj	-0,09	Litwa	-0,13	Kolumbia	-0,16
6	Wielka Brytania	-0,09	Indonezja	-0,14	Katar	-0,16
7	Czarnogóra	-0,1	Turcja	-0,14	Meksyk	-0,18
8	Katar	-0,1	Irlandia	-0,15	Bułgaria	-0,19
9	Słowenia	-0,1	Jordania	-0,17	Peru	-0,2
10	ZEA	-0,1	Singapur	-0,17	Słowacja	-0,2
11	Kanada	-0,11	Kolumbia	-0,18	ZEA	-0,2
12	Malezja	-0,13	Kanada	-0,18	Argentyna	-0,2
13	Meksyk	-0,14	Wielka Brytania	-0,19	Jordania	-0,21
14	Brazylia	-0,15	Australia	-0,19	Wielka Brytania	-0,21
15	Kostaryka	-0,16	Brazylia	-0,19	Brazylia	-0,21
16	Nowa Zelandia	-0,17	Malezja	-0,19	Singapur	-0,22
17	Łotwa	-0,2	Katar	-0,2	Chile	-0,22
18	Singapur	-0,21	Kazachstan	-0,21	Republika Dominikany	-0,23
19	Peru	-0,22	Nowa Zelandia	-0,21	Australia	-0,23
20	Polska	-0,25	Polska	-0,24	Malta	-0,24
21	Republika Czeska	-0,25	Stany Zjednoczone	-0,24	Łotwa	-0,25
22	Litwa	-0,27	Malta	-0,24	Stany Zjednoczone	-0,26
23	Słowacja	-0,28	Republika Dominikany	-0,26	Malezja	-0,27
24	Kolumbia	-0,31	Łotwa	-0,26	Wietnam	-0,28
25	Bułgaria	-0,34	Słowacja	-0,28	Republika Czeska	-0,28
26	Hongkong	-0,35	Republika Czeska	-0,28	Nowa Zelandia	-0,29
27	Tajlandia	-0,35	Bułgaria	-0,3	Turcja	-0,3
28	Makao	-0,4	Wietnam	-0,34	Polska	-0,31
29	Republika Dominikany	-0,4	Hongkong	-0,39	Makao	-0,31
30	Turcja	-0,44	Tajlandia	-0,4	Tajlandia	-0,34

KRYZYS NIE TYLKO W
OBSZARZE DOBROSTANU
UCZNIÓW,
ALE TAKŻE NAUCZYCIELI...

Indeks satysfakcji zawodowej nauczycieli

**JAK ZMIENIAĆ EDUKACJĘ, ABY
ZACHOWAĆ WYSOKĄ
SKUTECZNOŚĆ W NAUCZANIU
WIEDZY**

**I JEDNOCZEŚNIE
POPRAWIĆ DOBROSTAN?**

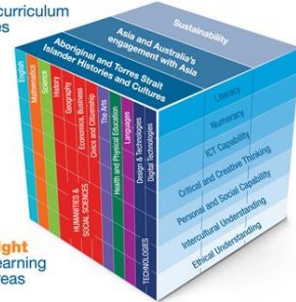

The OECD Learning Compass

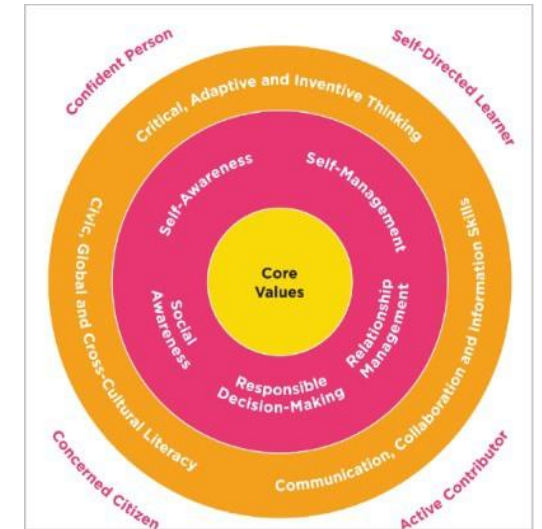
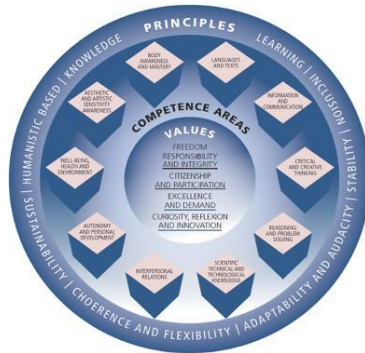

PISA

Three Cross-curriculum Priorities

Eight Learning Areas

Dane z badań międzynarodowych i ustalenia nauki

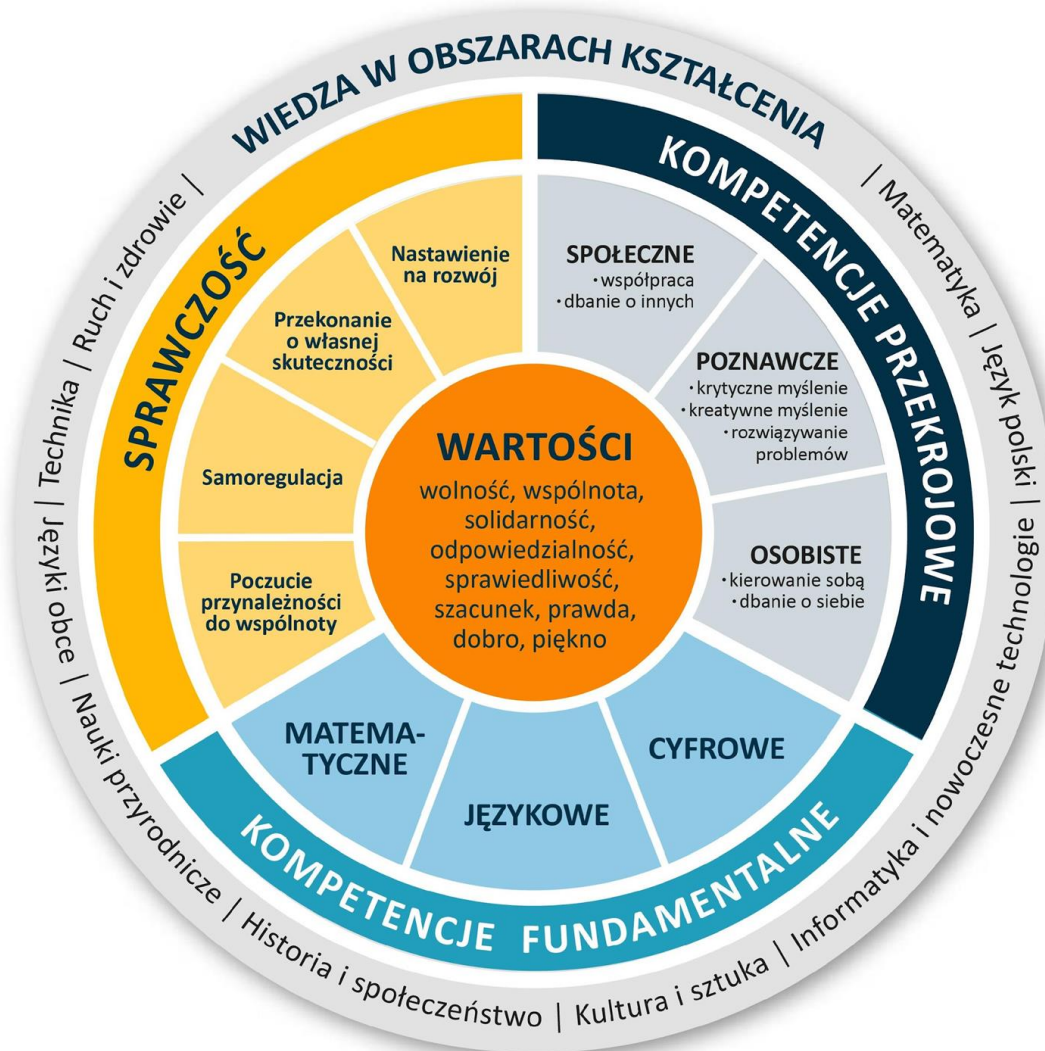
Analiza kompetencji i polskich uczniów

Analiza obecnych podstaw programowych

Analiza trendów i doświadczeń zagranicznych

Profil absolwenta

jako punkt wyjścia do proponowanych zmian

Po co zmiany?

Polska szkoła skutecznie buduje wiedzę i umiejętności uczniów (przedmiotowe). Zmiana ma pomóc uczniom z niej korzystać, także poza szkołą, pokazać radość z uczenia się i zachęcić do działania.

Wiedza, którą potrafimy zastosować, **kompetencje**, które można wykorzystać poza szkołą i **sprawczość**, która daje odporność i motywację do działania.

Nie tylko mieć wędkę, ale faktycznie z przyjemnością łowić ryby.

Po co zmiany?

Równowaga

✓ Sprawczość

Szkoła nie może tylko przygotowywać przyszłych pracowników musi stwarzać warunki do rozwoju dla świadomych siebie osób, które będą same kreować swoją przyszłość i świat wokół siebie

✓ Korzystanie z wiedzy

Polscy uczniowie mają dużą wiedzę, chcemy, żeby z niej korzystali i byli jej świadomi

✓ Rozwój kompetencji także osobistych

Polscy uczniowie mają wysokie osiągnięcia z zakresu wiedzy i umiejętności ale bardzo niskie samopoczucie – musimy to zmienić i nie tracąc wysokich umiejętności poznawczych zadbać też o dobrostan

Cele reformy:

Intencją reformy jest pełniejsze wykorzystanie potencjału szkoły we wspieraniu **wszechstronnego rozwoju wszystkich uczniów i uczniów** jako jednostek i członków wspólnoty.

Zmiany zakładają wypracowanie **nowej równowagi** celów systemu edukacji - zapewnienie, że szkoła

- dzięki **wiedzy** pozwala uczennicom i uczniom zrozumieć otaczający ich świat,
- dzięki **rozwojowi kompetencji** przygotowuje ich do skutecznego działania,
- dzięki **sprawczości** buduje motywację do brania odpowiedzialności za siebie i innych.

Największym zagrożeniem głębokich reform jest luka wdrożenia

(ang. Implementation gap)

**NOWE
REGULACJE**
Intencje
reformatorów

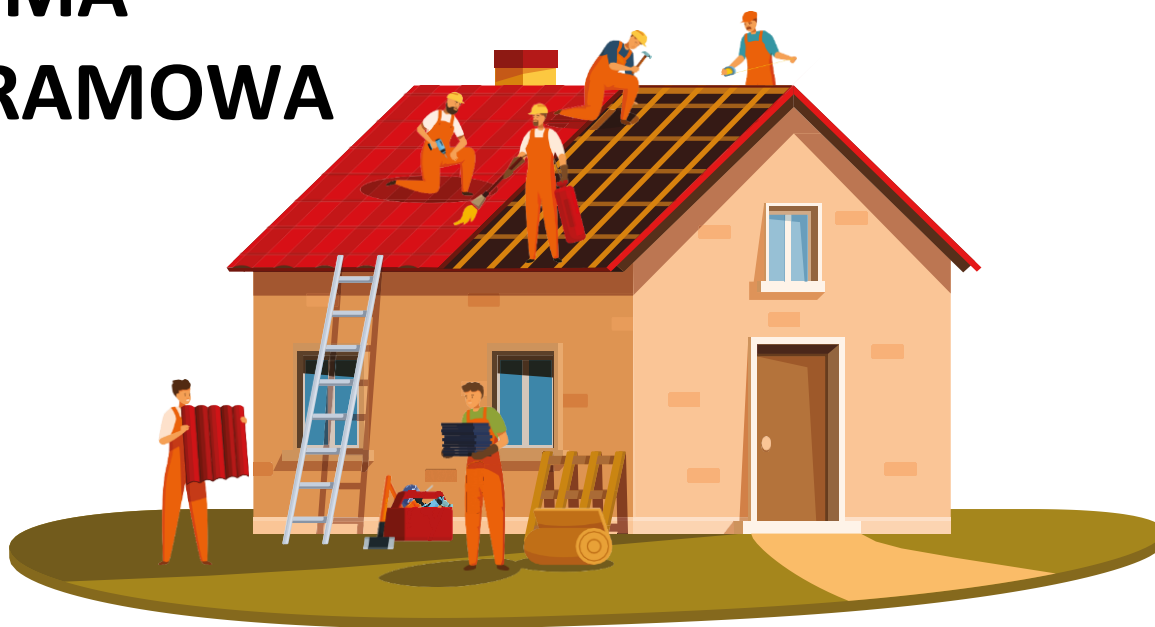

**PRAKTYKA
PRACY
SZKÓŁ**

Faktyczna realizacja celów zapisanych w profilu wymaga **Reformy Programowej** a nie samej zmiany podstaw programowych

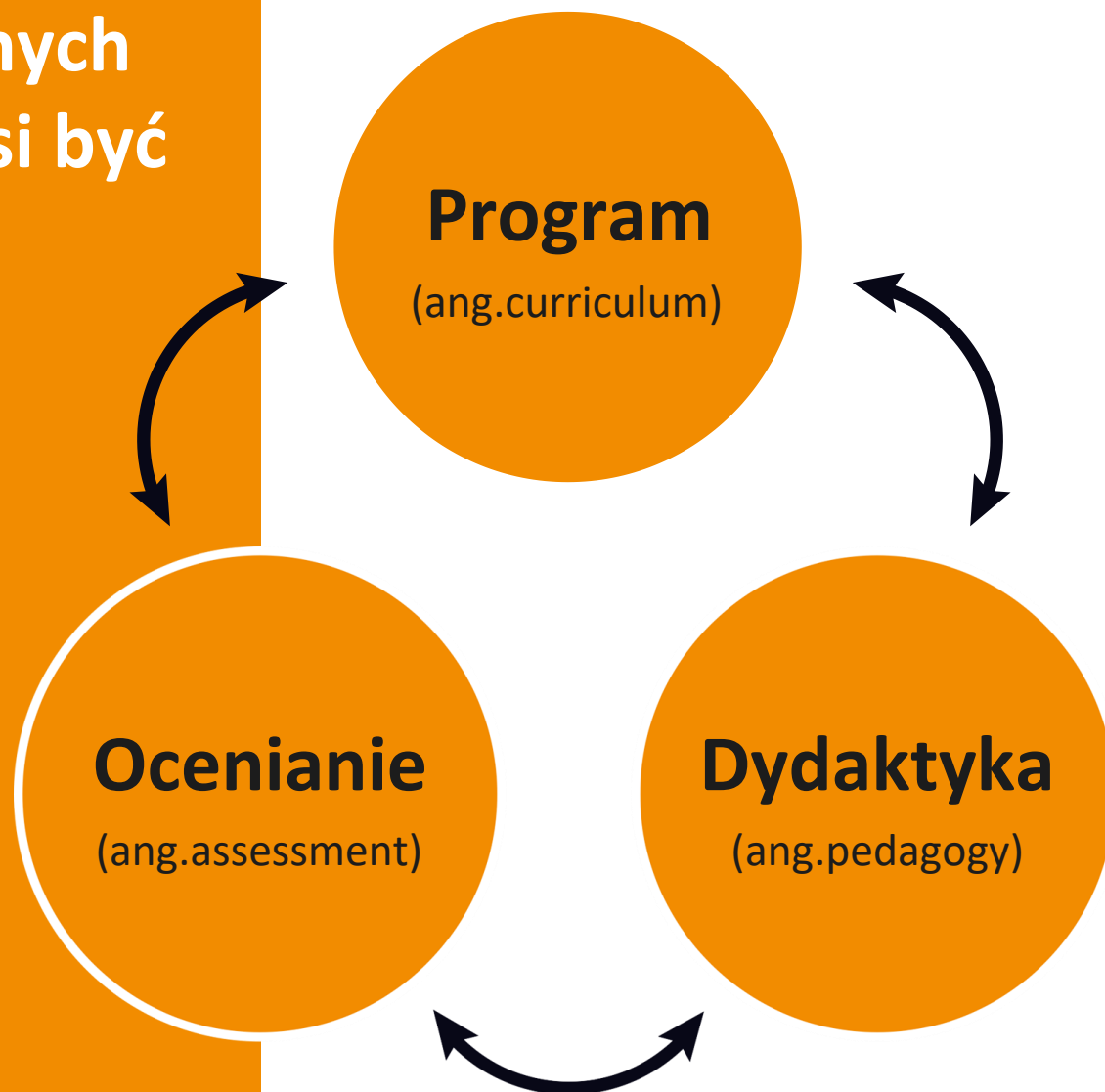
REFORMA PROGRAMOWA

ZMIANA PODSTAW
PROGRAMOWYCH

PROFIL ABSOLWENTA

Reforma programowa prowadząca do faktycznych zmian w szkolnych doświadczeniach uczniów musi być kompleksowa (tzn. obejmować program, dydaktykę i ocenianie) i spójna.

Filary reformy:

1. **Uwzględnienie wiedzy, kompetencji i sprawczości w praktyce nauczania:** podstawy
2. **Wzmocnienie nauczycieli:** Doskonalenie kompetencji
3. **Wspierające ocenianie:** wspieranie procesu uczenia się
4. **Wzmocnienie funkcji wychowawczej:** wsparcie pracy wychowawcy
5. **Mądre egzaminy:** Poprawa jakości egzaminów zewnętrznych
6. **Dobre podręczniki:** narzędzia realizacji celów edukacji opisanych w profilu absolwenta
7. **Wspomaganie pracy szkół:** Usprawnienie procesów w szkole, monitorowanie efektów
8. **Redefinicja autonomii:** Więcej elastyczności i odpowiedzialności

1. Nowa **podstawa programowa**

- ✓ Jasno i precyzyjnie określająca **cele** nawiązujące do profilu absolwenta, spójne z efektami kształcenia (bezpośrednie powiązanie)
- ✓ **Spójna** wewnątrz i między przedmiotami
- ✓ Pisana językiem **efektów uczenia się**
- ✓ Na tyle **precyzyjna** by można w oparciu o nią tworzyć narzędzia diagnostyczne i **egzaminy** i na tyle **elastyczna**, by nauczyciele mogli ją realizować według własnego pomysłu
- ✓ Skoncentrowana na budowaniu pogłębionej wiedzy, a nie tylko zapamiętywaniu informacji (ograniczyć informacje na rzecz pogłębiania wiedzy)

2. Wzmocnienie **nauczycieli**

- ✓ Ulepszenie systemu wsparcia i doskonalenia nauczycieli – umożliwiającego nabycie nowych kompetencji, przygotowujący do wprowadzanych zmian
- ✓ Wsparcie metodyczne ułatwiające realizację nowych celów, codzienne przygotowywanie lekcji, monitorowanie postępów uczniów itd.
- ✓ Promowanie metod opartych na aktualnej wiedzy naukowej, a nie mitach edukacyjnych

3. Wspierające **ocenianie**

- ✓ Ocena jako element procesu nauczania, a nie szkolna waluta, narzędzie do podziału na lepszych i gorszych
- ✓ Redefinicja oceny zachowania – mniej narzędzie dyscyplinujące, a bardziej informacja o rozwoju kompetencji, sprawczości i zaangażowaniu w życie społeczności
- ✓ Poszerzenie i uelastycznienie metod oceniania m.in. o: samoocenę, ocenę diagnostyczną, kształtującą, opisową, ocenę koleżeńską, portfolio, mikropoświadczenia

4. Mądre egzaminy

- ✓ Poprawa jakości diagnostycznej egzaminów (trafność, rzetelność i porównywalność także na przestrzeni lat)
- ✓ Umożliwienie diagnozowania na różnych etapach
- ✓ Obniżenie stawki egzaminów (umożliwienie powtarzania egzaminów i rozciągnięcie ich w czasie)
- ✓ Szersze niż dotychczas spektrum osiągnięć szkolnych diagnozowane egzaminami

Ramy czasowe:

Do ustalenia we współpracy z CKE

5. **Wspomaganie pracy szkoły:** monitorowanie i ewaluacja

- ✓ Ewaluacja i monitoring oparty na EWD
- ✓ Ewaluacja i monitoring dobrostanu na równi z wynikami
- ✓ Podkreślenie funkcji diagnostycznej egzaminów – egzamin jako element monitorowania jakości systemu oświaty
- ✓ Zapewnienie powszechnego dostępu dla nauczycieli do wysokiej jakości narzędzi monitorujących

6. Wsparcie **działalności wychowawczej**

- ✓ Redefinicja oceny zachowania – mniej narzędzie dyscyplinujące, a bardziej informacja o rozwoju kompetencji, sprawczości i zaangażowaniu w życie społeczności
 - ✓ Rozszerzenie funkcji wychowawczej o rozwój kompetencji (społecznych i osobistych) oraz sprawczości
 - ✓ Podkreślenie roli wszystkich nauczycieli w tworzeniu warunków do rozwoju sprawczości i kompetencji (także społecznych i osobistych) uczniów

7. Dobre podręczniki

- ✓ Przywrócenie recenzenta metodycznego
- ✓ Formularz metodyczny obejmujący:
 - uwzględnienie metod o udowodnionej skuteczności
 - Odpowiednie rozłożenie i przywoływanie materiału
- ✓ Poradniki i komentarze metodyczne do podstawy
- ✓ Współpraca autorów podstawy z wydawcami

Realizacja:

Wsparcie MEN

Współpraca z kuratoriami oświaty

szybka ścieżka do nauczycieli

1. Powołanie **koordynatorów regionalnych** w każdym województwie
2. Powołanie **koordynatorów przedmiotowych** dla każdego przedmiotu
3. Zorganizowanie przez koordynatorów przedmiotowych **ponad 700 działań konsultacyjnych** w formie spotkań online i na żywo, rozmów telefonicznych oraz własnych sondaży
4. W konsultacjach wzięło udział **ponad 10 000** nauczycieli i nauczycielek
5. Po przeanalizowaniu wyniki zostały przekazane **zespołom eksperckim** pracującym nad propozycjami podstaw programowych

Ankiety:

czego się dowiedzieliśmy

Najwięcej respondentów (ponad 10 tys.) to nauczyciele z **ponad 10-letnim stażem** pracy.

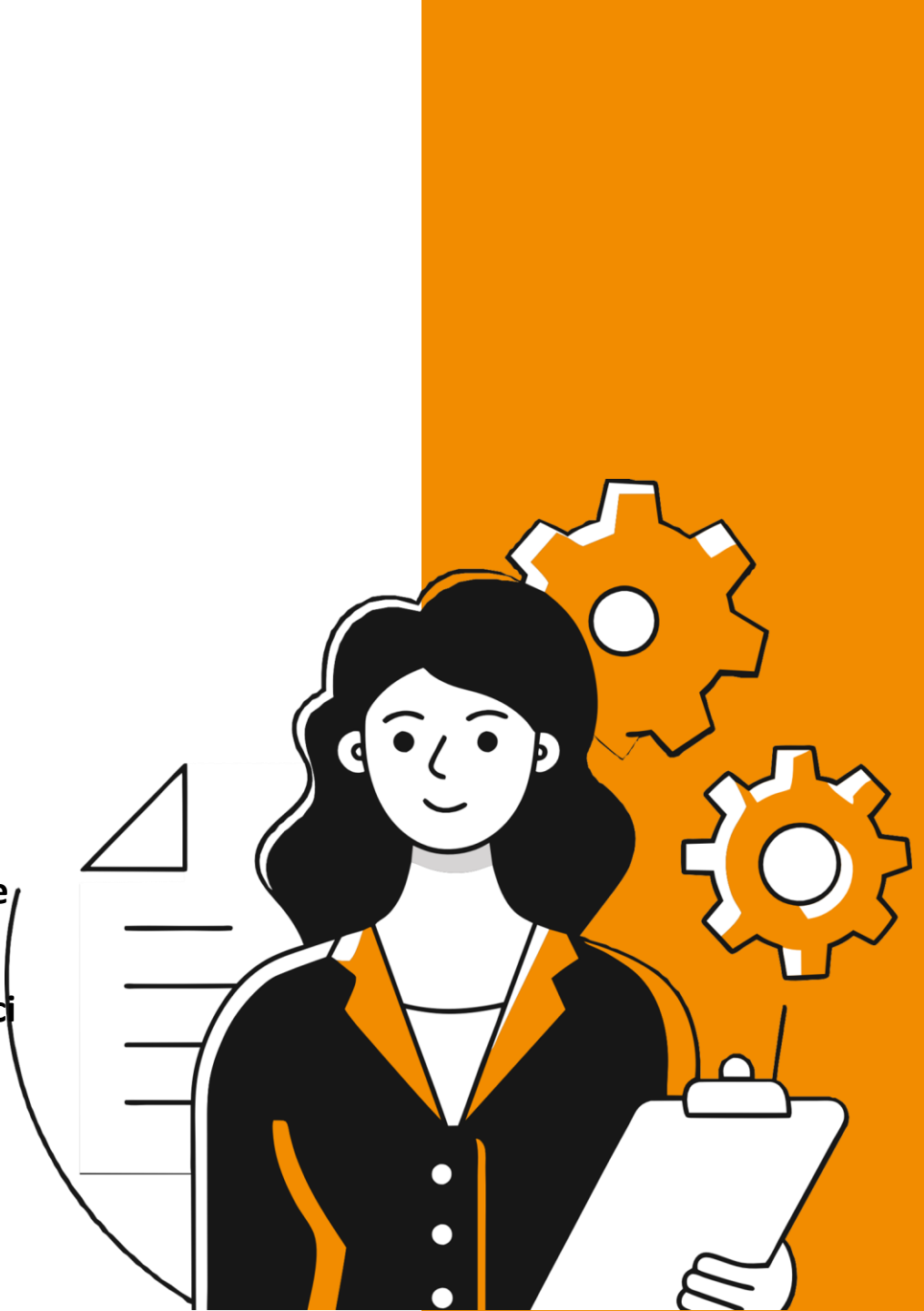
Zdecydowana większość ankietowanych (ponad 13 tys.) pracuje w **szkołach publicznych**.

Najwięcej odpowiedzi pochodzi od nauczycieli **języka polskiego**, a następnie matematyki i wychowania fizycznego

Większość nauczycieli (ok. 7,2 tys.) pełni funkcję **wychowawcy**

Najczęstsza opinia: "**Podstawa programowa jest zbyt rozbudowana (obszerny materiał)**" (ponad 4,6 tys. odpowiedzi); część nauczycieli docenia jej konstrukcję, **ale większość wskazuje na potrzebę zmian**:

- większe wsparcie **krytycznego i kreatywnego myślenia** uczniów, rozwijanie **współpracy i empatii**
- zmniejszenie zakresu materiału, większy nacisk na praktyczne umiejętności
- bardziej **elastyczne treści**, więcej zajęć **praktycznych i projektowych**

Postulaty nauczycieli i nauczycielek wyrażone w ankietach

Autonomia nauczyciela:

- Najczęściej wskazywany czynnik świadczący o autonomii: "**Możliwość wyboru metod i form pracy**"
- Niektórzy nauczyciele podkreślają, że chcieliby mieć większy wpływ na **zakres materiału** oraz **sposób jego realizacji**

Oczekiwane **wsparcie** w realizacji nowej podstawy programowej:

- Najczęściej wskazywana potrzeba: "**Dostęp do przykładowych scenariuszy lekcji**"
- Inne oczekiwania: szkolenia dla nauczycieli, materiały dydaktyczne ułatwiające pracę

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Katarzyna Pająk-Załęska
k.pajak@ibe.edu.pl

